

Politie

Brussel HOOFDSTAD Elsene

PZ5339

Voorstelling van het hervormingsproject voor de territorialiteit

Maandag 3 november 2014

Yvan MAYEUR, Burgemeester van de Stad Brussel

Alain COURTOIS, Eerste Schepen

Guido VAN WYMERSCH, Korpschef Politiezone Brussel HOOFDSTAD Elsene

Het project van de hervorming van de territorialiteit

INLEIDING

De politiezone Brussel HOOFDSTAD Elsene krijgt alom erkennung voor de kwaliteit van het beheer van de openbare ordehandhaving (Europese toppen, revindicatieve manifestaties, voetbalwedstrijden,...). De essentie van het project van de territorialiteit is dat ditzelfde professionalisme zou terug te vinden zijn in de dagelijkse dienstverlening aan de bevolking. Om dit doel te bereiken wordt er gestreefd naar meer nabijheid, betere prestaties, meer professionalisme en polyvalentie om de kwaliteit van de zo belangrijke eerste- en tweedelijnscontacten met de burger te verbeteren. De nabijheidspolitie zal door haar toegankelijkheid en professionalisme de kwaliteit van de geleverde diensten aan de bevolking verhogen en de band met de burgers versterken in een klimaat van wederzijds gewin en respect. De voorgestelde hervorming legt in hoge mate de nadruk op de nood aan een verhoogde politieaanwezigheid in het straatbeeld door een verhoging van de beschikbare polyvalente ploegen – de bevolking zien en kennen / zijn politie zien en kennen.

DE GEEST VAN DE HERVORMING

Voorbeschouwing :

Het lijkt ons belangrijk om het concept van nabijheidspolitie toe te lichten om elke verwarring bij het begrip van het

PZ5339

concept of de gebruikte terminologie te vermijden.

1. De nabijheidspolitie, dat zijn vooral volgende drie basisprincipes:

- decentralisering (1) en deconcentratie (2) zijn de sleutelwoorden voor de organisatie van de nabijheidspolitie zodat beslissingen zo dicht mogelijk bij de burger worden genomen;
- polyvalentie (3) of de verspreiding van de gespecialiseerde diensten van de politie.

2. Nabijheidspolitie beperkt zich niet tot een geografische nabijheid:

- het is een politiedienst die gericht is op de burger en die in staat is aan diens verwachtingen te voldoen;
- het is een politiedienst die duurzame oplossingen vindt voor onveiligheidsproblemen in de wijken;
- het is een politiedienst die zich echt betrokken voelt bij het wijkleven en het leven van de bewoners;
- het is een politiedienst die samenwerkt (bijvoorbeeld met organisaties die werken aan preventie of de verschillende diensten van de Stad, ...);
- het is een politiedienst die in staat is om verantwoording af te leggen over haar activiteiten.

3. Dankzij deze principes kunnen we begrijpen dat het doel is een politie te creëren die dicht bij de bevolking staat, nabij is in de straat en door haar daden, en niet de geografische nabijheid van de gebouwen van de politie.

4. De nabijheidspolitie is niet enkel een reorganisatie van de structuur van de zone of de bedrijfscultuur. Het gaat er ook

PZ5339

om de **juiste prioriteiten vast te leggen**, die zich niet beperken tot deze die al vastliggen in het zonaal veiligheidsplan 2014-2017 (inbraken, diefstal met geweld, gauwdiefstal,...). Op die manier worden ook bepaalde randfenomenen die de levenskwaliteit aantasten een prioriteit voor de politie. Daarbij denken we met name aan de verkoop van verdovende middelen in de wijken (straatdeals). Hiervoor zal voorafgaand overleg worden gepleegd en optimaal worden samengewerkt met het parket.

De nabijheidspolitie staat ook voor een beter begrip van de misdaadfenomenen of stoorzenders die de levenskwaliteit in de wijken verlagen, en een gerichte en duurzame aanpak ervan (door ze snellere op te sporen en ze beter te begrijpen) met oog voor de lokale omstandigheden, (vb.: huisjesmelkers, overlast door straatprostitutie, asociaal en gevaarlijk rijgedrag, ...).

DE METHODOLOGIE AAN DE BASIS VAN DE HERVORMING

Onder de hervorming van de territorialiteit moet men verstaan dat het gaat om een **optimalisering van de werking van de wijkcommissariaten**. De beoogde nabijheid tot de burger kan niet worden herleid tot een louter geografische nabijheid, maar is een zo realistisch mogelijke weerspiegeling van de verwachtingen die de burgers hebben van hun politie en van de vereisten waaraan deze moet voldoen. Zij streeft dus naar een efficiënte politieorganisatie gericht op de dienstverlening aan de bevolking.

Onder impuls van de burgemeester van de Stad Brussel en volmaakt in overeenstemming met de wensen van de Algemene directie van de politiezone Brussel HOOFDSTAD Elsene werd de interne werking van het politiekorps geëvalueerd. De leden van de Algemene directie, de Directeurs van de drie districten, van alle wijkcommissariaten, van de centrale diensten en de steundiensten alsook de syndicale werknemersorganisaties werden systematisch geconsulteerd,

PZ5339

niet alleen om de tekortkomingen op het vlak van de wijkwerking bloot te leggen, maar ook en vooral om mogelijke oplossingen hiervoor voor te stellen, met inachtnaam van de evolutie van de externe omgeving en de verwachtingen van de medewerkers en partners. Naast de raadpleging van de sleutelfiguren binnen de organisatie werd tevens een objectieve studie gemaakt van de werklust binnen de verschillende wijkcommissariaten.

Dankzij deze meervoudige analyse konden volgende **organisatorische zwakheden** worden blootgelegd:

- Problemen met betrekking tot leiderschap in de districten en afdelingen, maar ook in verband met de rapportering aan de Algemene directie;
- Afwezigheden in de territoriale structuur;
- Inflatie inzake de creatie van functies, diensten, cellen en secretariaten in de territoriale diensten;
- Tekortkomingen in de omkadering;
- Overdracht van het intern toezicht naar het kaderpersoneel zonder opvolging en zonder hen het nodige verantwoordelijkheidsbesef bij te brengen;
- Weinig uitwisseling tussen de verschillende onderdelen van de territoriale diensten;
- Tekortkomingen in de wijze waarop de territoriale diensten verantwoording afleggen over hun activiteiten;
- Weinig betrokkenheid van de afdelingen bij de nachtelijke fenomenen (en wederzijds doorschuiven van de verantwoordelijkheid tussen de diensten onderling);
- Onaangepaste verdeling van het personeel tussen de centrale diensten, de diensten van het district en de afdelingen;
- Weinig duidelijkheid over de taakomschrijving van de afdelingen;
- Te weinig betrokkenheid vanwege de afdelingen in het wijkleven (gepaard met een gebrek aan flexibiliteit in de uurroosters van het personeel) en te weinig samenwerking;
- Geen éénduidigheid in de werkmethodes;

PZ5339

- De onthaalfunctie en veelvuldige administratieve taken in de afdelingen slorpen een te grote capaciteit op (elke afdeling besteedt vandaag 20 à 30 % van zijn capaciteit aan taken die binnen worden uitgevoerd. In het weekend stijgt dit zelfs boven 50 %. Dit gaat uiteraard ten koste van de aanwezigheid op het terrein);
- Gebrek aan waardering voor het wijkwerk, geen of weinig positieve interne communicatie over het wijkwerk;
- de territoriale structuur wordt te veel ingezet voor de begeleiding van grote recreatieve evenementen ten nadele van haar eigen opdrachten.

HET PROJECT VAN DE VERBETERING VAN DE NABIJHEIDSPOLITIE CONCREET

Om te komen tot een nabijheidspolitie die de uitdagingen die uit haar interne en externe omgevingsfactoren voortvloeien aankan, werd een scenario opgesteld om de structuur te optimaliseren en de korpsgeest te vernieuwen. Daardoor vermijden wij:

- een operationeel onevenwicht te creëren die de hele organisatie, en uiteindelijk de burger, schade zou berokkenen;
- zich te investeren in verleidelijke maar onrealistische projecten die door een gebrek aan tijd of middelen zouden vastlopen, en zo frustraties zouden opwekken, zowel bij de bevolking als bij de 2.600 personen die voor de zone werken.

A) Herstructurering - structureel luik

1) De territoriale eenheden

Het project van de hervorming van de territorialiteit voorziet in **5 wijkcommissariaten die 24 uur op 24 en 7 dagen op 7 open en toegankelijk zijn** (waarvan 4 op het grondgebied van de Stad Brussel), in plaats van de huidige 3. Dit project voorziet dus een verdubbeling van het aantal van deze commissariaten op ons grondgebied.

Het polyvalente personeel verbonden aan deze centrale commissariaten zal de hele waaier aan diensten leveren die van de nabijheidspolitie worden verwacht:

- **dringende interventies (101-patrouilles, gerechtelijke klachten, takelen van voertuigen,...);**
- **onthaal** van de bevolking;
- **proactieve** voet-, bikers- en gemotoriseerde **patrouilles**;
- **wijkwerk** (verkeersveiligheid, omkadering van evenementen, partnerschappen, technopreventieve raadgeving,...);
- beheer van onveiligheids**fenomenen** en diverse vormen van overlast (drugs, hypnos,...).

Deze polyvalente werking zal bij de politieambtenaar het gevoel van verbondenheid met zijn wijk versterken, wat ontegensprekelijk de kwaliteit van de geleverde dienst ten goede komt. Hierdoor komen wij tegemoet aan twee verzoeken van het personeel, te weten een gebrek aan betrokkenheid van de afdelingen bij de wijken en bij nachtelijke fenomenen.

PZ5339

Bovenop deze grote commissariaten zal elke sector ook één of twee **nabijheidsantennes** krijgen. Onder de naam antenne verstaan wij een pleisterplek waar de burger zich in alle vertrouwen tot zijn wijkagent kan richten zodat deze laatste hem zo goed mogelijk kan begeleiden naar de oplossing van zijn probleem, maar ook op zijn vragen kan antwoorden. De achterliggende gedachte is een echte **toegankelijkheid en komt tegemoet aan de nieuwe verwachtingen van de bevolking inzake contact met openbare diensten**. De wijkinspecteurs kunnen, behalve tijdens de vastgelegde spreekuren, de burger eveneens op afspraak ontvangen (tijds winst en gepersonaliseerde ontvangst).

Er werd een nieuwe territoriale verdeling uitgedokterd zodat geen enkele wijk nog de aanwezigheid van politie op straat moet missen (met inbegrip van de Euro-Louiza gebieden of de modelwijk en andere).

Bij de ontwikkeling van de plannen voor de territoriale herstructurering werden acht prioriteiten naar voren geschoven:

- de wachttijd voor dringende interventies (101-patrouilles) verbeteren – de vertrekpunten van deze patrouilles herschikken = kortere interventietijden;
- de wachttijd en de kwaliteit van het onthaal in de commissariaten verbeteren;
- duurzame oplossingen formuleren voor wijkgebonden fenomenen;
- samenwerken met partners;
- gestandaardiseerde procedures ontwikkelen – een even kwaliteitsvolle behandeling in elke eenheid;
- werken aan de vereenvoudiging en het verlichten van administratief werk (door de hergroepering van secretariaten wordt burgerpersoneel vrijgemaakt dat kan worden ingezet om de operationele personeelsleden te ontdoen van een deel van hun administratief werk);
- de zichtbaarheid en de toegankelijkheid van de politiedienst in de wijken verbeteren;
- een beter beheer van de operationele capaciteit.

PZ5339

Wij dringen aan op het feit dat het **onthaal en de proactieve patrouilles** hand in hand gaan, de uitdaging bestaat erin een goed evenwicht tussen deze twee diensten aan de bevolking te vinden.

De zichtbaarheid en het contact met de burger bevoordelen betekent voor de politieambtenaren ook nadenken over **actievere en beter aan zijn omgeving aangepaste vervoersmiddelen**. In het kader van de toekomstige voetgangerszones op de centrale lanen zullen de bikers de voorkeur krijgen. Anderzijds zal een nabijheidsantenne worden geopend in de Unesco-zone en deze zal aangepast moeten zijn aan de eigenheid van deze zone: een actief nachtleven, bijzonder veel toeristische activiteit. In de zelfde geest kan de aanwezigheid van de hondenbrigade in de parken worden opgedreven.

Om het project van de territoriale hervorming te ondersteunen en de betrokkenheid van de politiemensen op het terrein te vergroten is het noodzakelijk om een **hoofd van het wijkcommissariaat** aan te wijzen die de opdracht heeft om alle functies binnen zijn eenheid te overzien. Deze zal bekleed zijn met de graad van hoofdcommissaris van politie. Om de directe banden tussen de Algemene directie en de directie van deze vijf wijkcommissariaten aan te halen zal het niveau van het district worden afgeschaft. Ook niet onbelangrijk is dat ter ondersteuning van dit project een nieuwe pijler binnen de Algemene directie werd opgericht: de **Algemene directie territorialiteit**. Door aan de territoriale pijler deze verhoogde zichtbaarheid, deze eigenheid, te geven wordt een duidelijke boodschap gestuurd: de nabijheidspolitie is een volwaardig en belangrijk onderdeel van de zone.

2) De centrale diensten

Voor wat de centrale diensten betreft (INT, JUD, TRA, ADM/Speciale wetten) die algemeen bekend staan vanwege de efficiëntie en het professionalisme binnen hun eigen werkgebied, werd gekozen om ze in hun huidige vorm te

behouden. Hen verzwakken zou een negatieve weerslag hebben, zowel op het gebied van het beheer van grootschalige evenementen als op de territorialiteit. We moeten vermijden om de territoriale eenheden kunstmatig te overdrijven omdat zij dan regelmatig hun capaciteit zouden zien verminderen voor de omkadering van de talrijke evenementen en

PZ5339

manifestaties. In tegendeel, de steun die deze diensten leveren aan de afdelingen en wijken kan verbeterd worden: de overdracht en verspreiding van hun expertise naar de territoriale diensten zullen hen nauwer betrekken bij het project van een performante nabijheidspolitie.

3) Verhoging van het aantal patrouilles

De geest van de territoriale herstructurering is gestoeld op een **beter beheer van de middelen** door een optimalisering van de werking van de wijkcommissariaten. Nog steeds met het oogmerk om dagelijks operationele capaciteit te winnen zal de betrokkenheid van de territoriale structuur bij het beheer van grote festiviteiten afnemen door een grotere verantwoordelijkheid te geven aan de private of openbare organisatoren. De voorgestelde vereenvoudiging en verlichting van het administratieve werk zullen ook een niet te versmaden rol spelen, zowel voor de verbeterde beschikbaarheid van de wijkinspecteur als voor de politieaanwezigheid op straat.

Een eerste prognose verzekert ons een reële dagelijkse toename van het aantal patrouilles:

DETAILS CIJFERS

Voor de grote vijfhoek:

Er zal een commissariaat 24u/24 geopend zijn voor het Zuiden van de vijfhoek, Poelaert/Louiza-Roosevelt, de Europese wijk.

Er zal een commissariaat 24u/24 geopend zijn voor het Noorden van de vijfhoek en de Noordwijk.

PZ5339

Er zullen 3 nabijheidsantennes zijn: Unesco (met aangepaste openingsuren), Euro (Clovislaan), Centrum-Van Artevelde.

Momenteel beschikken wij dagelijks over :

- 6 interventiepatrouilles (101)
- 10 proactieve.

Na de hervorming gaan wij over naar :

- 8 tot 10 interventiepatrouilles (6 centrum - 4 Euro-Louise-Marolles)
- 15 proactieve patrouilles (8 centrum - 7 Euro-Louise-Marolles)

Voor Laken, Neder-over-Heembeek en Haren:

Er zal een commissariaat 24u/24 geopend zijn in Laken.

Er zal een commissariaat 24u/24 geopend zijn in Neder-over-Heembeek.

Er zullen 2 nabijheidsantennes zijn : Haren, Heizel.

Momenteel beschikken wij dagelijks over :

- 3 interventiepatrouilles (101)
- 8 proactieve patrouilles.

Na de hervorming gaan wij over naar :

- 7 interventiepatrouilles (3 NOH - 4 Laken)

PZ5339

- 12 proactieve patrouilles.(5 NOH - 7 Laken)

Deze effectieve dagelijkse toename zal niet enkel ruimte creëren om de dekking van het grondgebied te versterken, maar ook voor de totstandkoming van actieplannen om bepaalde criminele fenomenen in een gegeven sector grondig aan te pakken. Daarbij zullen de centrale diensten en de steundiensten eveneens proactieve patrouilles leveren (in het bijzonder de Directie interventies en operationele steun, beter bekend als INT).

Tenslotte zal de leeftijdspiramide op termijn helpen om het aantal politiemensen verbonden aan de territoriale pijler te verhogen door de afname van het aantal commissarissen (-57) in ruil voor meer leden van het basis- en middenkader, in totaal meer dan negentig (+57 inspecteurs en +35 hoofdinspecteurs).

B) Herstructurering – cultureel luik

Een politie die zich inzet voor de opleiding van haar personeel

Alle onthaalpersoneel zal worden **geprofessionaliseerd** dankzij specifieke opleidingsprogramma's om de kwaliteit van het onthaal van de burger te verbeteren (empathie, hoffelijkheid, respect voor diversiteit, ...). De **eengemaakte onthaalprocedures** zorgen voor een identieke kwaliteit van de behandeling in welk commissariaat de burger zich ook aanbiedt. De infrastructuur van de gebouwen zal eveneens worden aangepast om een betere vertrouwelijkheid te garanderen bij het verhoor van slachtoffers

De behandeling van slachtoffers en verdachten zal er op vooruitgaan dankzij de reorganisatie van de wachtdiensten (district 1 zal de eerste zijn) en de oprichting op langere termijn van één **enkel centrum voor aangehouden personen**. Een nabijheidspolitiedienst is een politiedienst die oog heeft voor de fundamentele rechten en vrijheden. Door dit centrum voor aangehouden personen zal niet alleen de aanhoudingsprocedure worden geprofessionaliseerd, maar ook de toepassing van de Salduzwet (rechtsbijstand) worden vergemakkelijkt.

Er zullen specifieke opleidingen worden gegeven om de medewerkers van de zone beter voor te bereiden en te ondersteunen inzake **respect voor de rechten van de mens**. Naast deze opleidingen, die plaatsvinden in samenwerking met het Centrum voor gelijkheid van kansen, zal worden gewerkt aan een constante aandacht voor wetgeving inzake racisme, xenofobie, homofobie, respect voor verschillende levenswijzen, radicalisme, ... en voor de kwaliteit van de opgestelde processen-verbaal in deze materies. Een andere voorgestelde vorming zal zich toeleggen op het belang van een kwalitatieve en gecontroleerde communicatie in alle mogelijke situaties.

PZ5339

CONCLUSIE

De creatie van een nieuwe Algemene directie die zich uitsluitend toelegt op de opdrachten van de territorialiteit binnen de Algemene directie van de politiezone toont de wil om na te denken over de nabijheid, zowel vanuit het oogpunt van de aangeboden diensten aan de bevolking als van de beschikbaarheid van de politie, de springplank naar een hechtere relatie tussen de politie en de burger.

De voorstellen voor de verbetering van de wijkwerking in deze nota zullen een **structurele en culturele hervorming** in onze organisatie meebrengen, waarvan de krachtlijnen zullen draaien rond enkele fundamentele begrippen zoals nabijheid, beschikbaarheid, bedrijfscultuur, performantie, professionalisme, polyvalentie, kennis en proactiviteit van de politie. Ons politiekorps wil een werkelijk kwalitatieve behandeling afleveren die identiek is in elk commissariaat, en dit onder meer door specifieke vormingen, bewustmaking van het belang van de beveiligingsopdrachten van de externe omgeving en de burgers, maar ook door een schaalvergroting, standaardisering van de procedures en een beter beheer van de beschikbare mankracht.